

2013-12-09

Dnr B 221 2008

Mark- och miljööverdomstolen

Överklagande av mark- och miljödomstolens dom i mål P 5369-13 och ansökan om prövningstillstånd

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden, Nacka kommun, nedan nämnden, överklagar mark- och miljödomstolens dom den 19 november 2013 i mål P 5369-13 och ansöker om prövningstillstånd för överklagandet. Mark- och miljödomstolen har i domen avslagit nämndens ansökan om utdömande av vite för föreläggande, som inte har genomförts, om rivning av carport med förråd som uppförts utan bygglov på fastigheten Backeböl 1:146.

Nämnden yrkar att mark- och miljödomstolens dom ändras på så sätt att Claes Lindblom förpliktas att betala förelagt vite om 25 000 kronor.

Prövningstillstånd

Nämnden anger som grund för prövningstillstånd att det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen.

Det är av vikt för rättstillämpningen att det klargörs vad som avses som samma sak, eller samma överträdelse, och därmed träffas av bestämmelsen i 11 kap. 55 § PBL samt att det prövas om det ska vara möjligt att förelägga någon vid vite att riva en olovligt vidtagen åtgärd då obligatorisk byggsanktionsavgift påförts för att bygglov inte sökts.

I aktuellt fall är det fråga om två olika överträdelser även om det finns kopplingar mellan dem, den ena är att inte söka bygglov för den lovpliktiga åtgärden och den andra är att inte riva den utan bygglov utförda åtgärden som det inte var möjligt att bevilja bygglov för. Det skulle få orimliga konsekvenser om det i en sådan situation inte skulle vara möjligt att förelägga vid vite om rivning samtidigt som en obligatorisk byggsanktionsavgift påförts. Det torde inte vara möjligt att dubblera byggsanktionsavgiften enligt 9 kap. 2 § plan- och byggförordningen för att rivningen inte utförs då den påförda avgiften har avsett en annan överträdelse, att bygglov inte sökts för åtgärden. För att inte begränsa tillämpningen av

2013-12-09

Dnr B 221 2008

bestämmelsen i 11 kap. 37 § PBL om möjlighet att förena ett föreläggande vid vite, måste denna möjlighet kvarstå även i en sådan situation som den nu aktuella.

Omständigheter

Nämnden beslutade den 27 januari 2010 att förelägga ägarna till fastigheten Backeböl 1:146, Claes Lindblom och Hanna Lindblom, att riva den på fastigheten utan bygglov uppförda carporten med förråd. Beslutet förenades med ett vite om 25 000 kronor vardera för fastighetsägarna. Rivningen skulle vara genomförd senast inom tre månader från det att beslutet eller domen vunnit laga kraft. Dessutom påfördes ägarna en byggnadsavgift då carporten hade uppförts utan bygglov. Nämndens beslut överklagades men vann laga kraft då Högsta förvaltningsdomstolen den 5 juni 2013 beslutade att inte meddela prövningstillstånd.

Vid tillsynsbesök den 16 september 2013 kunde bygglovenheten konstatera att carporten med förråd inte rivits. Sedan den 22 augusti 2012 är Claes Lindblom ensam lagfaren ägare till fastigheten. Nämnden ansökte den 17 september 2013 hos mark- och miljödomstolen och yrkade att Claes Lindblom skulle förpliktas att betala förelagt vite om 25 000 kronor.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Mark- och miljödomstolen avslag nämndens ansökan om utdömande av vitet med hänvisning till att vitesföreläggandet och byggnadsavgiften avsåg samma sak och att det mot bakgrund av övergångsbestämmelserna till plan- och bygglagen, nedan PBL, och vid en tillämpning av 11 kap. 55 § PBL, inte kan påföras både byggnadsavgift och vite för samma sak.

Grunder för överklagandet och utveckling av talan

Enligt 11 kap. 55 § PBL ska en byggsanktionsavgift inte tas ut om överträdelsen har medfört att ett vite har dömts ut. I prop. 2009/10:170 (förarbeten till nuvarande PBL) angav regeringen att det men hänvisning till artikel 4 i sjunde tilläggsprotokollet till Europakonventionen, som reglerar rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger för samma sak, behövdes ett förbud i PBL mot att både vite och sanktionsavgift skulle kunna tas ut för samma överträdelse.

Nämnden menar att det redan av lydelsen av bestämmelsen i 11 kap. 55 § PBL framgår att den inte är tillämplig i aktuell situation då det i beslutet dels påförs en byggsanktionsavgift för att bygglov inte söktes för carporten med förråd och dels föreläggs fastighetsägaren att riva denna då bygglov inte kan beviljas för åtgärden. Beslutet har inte föregåtts av något tidigare beslut som inneburit att fastighetsägaren förelagts vid vite att söka bygglov och något vite har således inte dömts ut.

2013-12-09

Dnr B 221 2008

Nämnden är skyldig att påföra byggsanktionsavgift om en åtgärd har utförts utan att bygglov har sökts, detta framgår av 11 kap. 51 § PBL. Nämnden kan förelägga en fastighetsägare, som har utfört en lovpliktig åtgärd utan att ha sökt bygglov för detta, att inkomma med en ansökan. Föreläggandet kan förenas med vite. Hade ett sådant vite dömts ut hade 11 kap. 55 § PBL varit tillämplig och förhindrat uttagandet av byggsanktionsavgift. Det hade då varit fråga om samma överträdelse.

I aktuellt fall är det fråga om två olika överträdelser även om det finns kopplingar mellan dem, den ena är att inte söka bygglov för den lovpliktiga åtgärden och den andra är att inte riva den utan bygglov utförda åtgärden som det inte var möjligt att bevilja bygglov för. Det skulle få orimliga konsekvenser om det i en sådan situation inte skulle vara möjligt att förelägga vid vite om rivning samtidigt som en obligatorisk byggsanktionsavgift påförts. Det torde inte vara möjligt att dubblera byggsanktionsavgiften enligt 9 kap. 2 § plan- och byggförordningen för att rivningen inte utförs då den påförda avgiften har avsett en annan överträdelse, att bygglov inte sökts för åtgärden. För att inte begränsa tillämpningen av bestämmelsen i 11 kap. 37 § PBL om möjlighet att förena ett föreläggande vid vite, måste denna möjlighet kvarstå även i en sådan situation som den nu aktuella.

Sammanfattningsvis menar nämnden att 11 kap. 55 § PBL inte hindrar att Claes Lindblom förpliktas att betala förelagt vite om 25 000 kronor. Då föreläggandet om rivning inte har följts finns skäl att döma ut vitet.

Charlotte Eriksson
handläggare